

DR INŻ. ARCH. PROF. NADZW. AŚ MAGDALENA SWARYCZEWSKA

Wydział Architektury, Budownictwa i Sztuk Stosowanych, Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna w Katowicach), ul. Rolna 43, 40-555 Katowice; e-mail: mag.swaryczewska@gmail.com

DR HAB. INŻ. MARTA SZOSTAK, PROF. URK

Katedra Zarządzania Zasobami Leśnymi, Wydział Leśny, Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Al. 29 Listopada 46, 31-425 Kraków; e-mail: m.szostak@ur.krakow.pl

DR HAB. INŻ. PIOTR WĘŻYK, PROF. URK

Kierownik Katedry Zarządzania Zasobami Leśnymi, Kierownik kierunku Leśnictwo na terenach zurbanizowanych (Urban Forestry), Wydział Leśny, Uniwersytet Rolniczy, im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Al. 29 Listopada 46, 31-425 Kraków; e-mail: piotr.wezyk@ur.krakow.pl

MGR INŻ. ARCH. ŁUKASZ MARJAŃSKI

Katedra Roślin Ozdobnych i Sztuki Ogrodowej (2014-2021), Wydział Biotechnologii i Ogrodnictwa, Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Al. 29 Listopada 54, 31-425 Kraków; e-mail: lukmar.arch@gmail.com

s. 21-33

ROZWÓJ ARCHITEKTURY KRAJOBRAZU W INTEGRACJI Z POKREWNymi KIERUNKAMI NAUCZANIA

STRESZCZENIE

W ramach przeciwdziałania zagrożeniom, jakim podlega przestrzeń, należy nie tylko doskonalić i popularyzować architekturę krajobrazu, ale też stale poszerzać jej integrację z różnymi dziedzinami nauk technicznych, przyrodniczych i humanistycznych. W procesie tym kluczową rolę pełni edukacja, zatem niniejsza publikacja dotyczy założeń tematycznych i realizacji wybranych zadań studenckich, realizowanych na różnych kierunkach nauczania akademickiego. W każdym przypadku przedstawione prace studialne uwzględniają aspekty przyrodnicze, kulturowe i widokowe danego obszaru oraz metodykę ich opisu i oceny z perspektywy architektury krajobrazu, a także danej, odrębnej specjalności.

Pierwsza cytowana sekwencja prac powstała w roku 2000, w ramach zajęć na kierunku *gospodarka przestrzenna* na Wydziale Architektury, Budownictwa i Sztuk Stosowanych Akademii Śląskiej (ówczesnej Wyższej Szkoły Technicznej) w Katowicach. Autorska tematyka przedmiotu *problematyka środowiska w planowaniu przestrzennym*, obejmowała wieloaspektowe studium rzeki Kłodnicy, od dawnych źródeł na terenie Katowickiego Parku Leśnego, do Panewnik-Kokocińca, gdzie jeszcze zachował się ciek wraz z najbliższym otoczeniem.

Kolejna, zasługująca na uwagę sekwencja prac studenckich to Studium z waloryzacją krajobrazu makrownętrza doliny Wisły w Krakowie. Powstała w latach 2000-2022, w ramach zajęć nowego kierunku - *Leśnictwo na terenach zurbanizowanych*, na Wydziale Leśnym Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, w Katedrze Zarządzania Zasobami Leśnymi, w ramach ćwiczeń z przedmiotu *planowanie i ochrona krajobrazu*. Pracami dokumentacyjnymi i analitycznymi objęto makrownętrze w zasięgu widoczności, począwszy od Bramy Krakowskiej w Tyńcu, aż do ujścia Dłubni w Nowej Hucie.

Celem tak ukierunkowanej dydaktyki jest doskonalenie percepcji krajobrazu i związanego z nim aparatu pojęciowego oraz przekazanie przyszłym architektom, planistom i leśnikom, a także konserwatorom, czy samorządowcom metodyki badawczej i wiedzy o wartościach i kształtowaniu przestrzeni. Poszerzy to spectrum zastosowania architektury krajobrazu, a równocześnie zyskuje ona nowe szanse - szersze kompetencje zawodowe oraz pole do dialogu i skutecznych działań interdyscyplinarnych.

SŁOWA KLUCZOWE

architektura krajobrazu, dydaktyka, ćwiczenia interdyscyplinarne

Wprowadzenie

Jednym z głównych zadań architektury krajobrazu, zarówno w zakresie jej nauczania, jak i zastosowania, jest ochrona materialnych i niematerialnych zasobów przestrzeni, w tym jej dokumentacja, ocena i aranżacja, z uwzględnieniem założonych kryteriów i priorytetów. Problem ten był już poruszany w dotychczasowej literaturze fachowej, dotyczącej kompozycji przestrzennej oraz studiów architektoniczno-krajobrazowych [1]. W przełożeniu praktycznym, nie bez znaczenia jest także aktualizacja i doskonalenie samej specjalności oraz przypisanych jej pojęć i narzędzi badawczych. Należy stale poszerzać integrację architektury krajobrazu z innymi naukami technicznymi, przyrodniczymi i humanistycznymi, w tym z historią i symboliką krajobrazu [2], a także z regulacjami prawa krajowego i konwencji międzynarodowych [3]. Niezbędne jest również systemowe włączanie zagadnień identyfikacji i oceny walorów krajobrazowych do planowania przestrzennego [4]. Tylko wtedy architekt krajobrazu jest pełnoprawnym uczestnikiem procesu kształtowania przestrzeni, a nie tylko jego obserwatorem i krytykiem, o nie umocowanej prawnie, czysto artystyczno-estetycznej perspektywie [5].

W tym kontekście warto przypomnieć definicję, sformułowaną na początku wieku przez wybitnego znawcę tematu, profesora Janusza Bogdanowskiego. Otóż „KRAJOBRAZ JEST FIZJONOMIĄ ŚRODOWISKA”, zatem harmonia lub dysharmonia wynika ze sposobu kształtowania i użytkowania wszystkich aspektów przestrzeni. Mimo, że świat się zmienia, definicja ta zachowuje celność, komunikatywność i uniwersalność, także w kontekście współczesnej interakcji architektury krajobrazu z ideą społeczną i praktyką zrównoważonego rozwoju. Proste: jeżeli system wadliwie działa, to zazwyczaj także źle wygląda. I vice versa. [6].

Wobec czynnika czasu, dynamiki urbanizacyjnej czy klimatycznej, wobec mnogości zjawisk i procesów, zachodzących w przestrzeni, bez architektury krajobrazu jesteśmy werbalnie i pojęciowo ułomni. Architektura krajobrazu oferuje uporządkowane nazewnictwo, kryteria opisu i weryfikacji, waloryzację i wytyczne we wszystkich skalach działania – od mikrownętrza do makroregionu, zapewnia więc narzędzia do pracy z krajobrazem i płaszczyznę porozumienia. Należy zatem myśleć o jej rozwoju oraz stymulować przygotowanie kadr o różnych specjalnościach zawodowych, rozumiejących specyficzny, związany z nią system pojęciowy i język [12].

Pozostając przy założeniach interdyscyplinarnych metod nauczania, niniejsza publikacja dotyczy profilu tematycznego i realizacji wybranych zadań studenckich, realizowanych wg autorskich programów dydaktycznych, na różnych kierunkach nauczania akademickiego, czyli wtedy, gdy u adeptów można skutecznie integrować wiedzę techniczną, przyrodniczą czy humanistyczną i oczekiwać otwarcia na architekturę krajobrazu w ich przyszłej działalności zawodowej. W każdym przypadku przedstawione prace uwzględniają aspekty naturalne, kulturowe i widokowe danego obszaru oraz nowatorską metodykę ich opisu i oceny z perspektywy architektury krajobrazu, a także danej, odrębnej specjalności.

Materiał i metody

Pierwsza cytowana sekwencja prac powstała w roku 2000, w ramach zajęć na kierunku *Gospodarka przestrzenna* na Wydziale Architektury, Budownictwa i Sztuk Stosowanych ówczesnej Wyższej Szkoły Technicznej (obecnie Akademii Śląskiej) w Katowicach. Dotyczy przebiegu rzeki Kłodnicy na terenie południowej części konurbacji katowickiej. Pasma

Kłodnicy, częściowo już nie istniejące, jest reprezentatywnym przykładem przemian krajobrazu w terenie zurbanizowanym, o zróżnicowanym typie zagospodarowania oraz różnym stanie zachowania zasobu przyrodniczego i kulturowego. Niegdyś stanowiła ekologiczny łącznik pomiędzy rozległymi kompleksami leśnymi Katowic, Panewnik i Kokocińca. Dziś, choćby w ograniczonym zakresie, mogłaby nadal pełnić tę rolę, jednak jej relikty zachowały się jedynie w obrębie parków, kilku typów osiedli mieszkaniowych i rozległego zespołu sakralnego oo. franciszkanów. Przebieg Kłodnicy poprzecinany jest także liniami komunikacyjnymi – wielopasmową drogą i torem kolejowym, zatem reintegracja jej korytarza ekologicznego wymaga przede wszystkim wzbogacenia, poszerzenia, a w wielu przypadkach odtworzenia powiązań przyrodniczych.

Zgodnie z tym założeniem, tematyka przedmiotu problematyka środowiska w planowaniu przestrzennym, prowadzonego przez dr inż. arch. prof. nadzw. AŚ Magdalenę Swaryczewską, obejmowała wieloaspektowe studium pasma rzeki Kłodnicy, od dawnych źródeł na terenie Katowickiego Parku Leśnego, do Panewnik-Kokocińca, gdzie jeszcze zachował się ciek wraz z najbliższym otoczeniem. Przeanalizowane zostały historyczne i współczesne uwarunkowania prawne i przestrzenne, podano także zagrożenia i podstawowe wytyczne, zmierzające do przywrócenia ciągłości krajobrazowej i ekologicznej pasma rzecznej na wskazanym terenie.

Aby osiągnąć spójność graficzną i tematyczną poszczególnych czterech sekcji i roz-poznać konkretne zagadnienia, studenci otrzymali szczegółowe konspekty i makiety plansz oraz obowiązującą legendę. W ramach wykładów studenci zobligowani byli także do przyswojenia aparatu pojęciowego, dotyczącego definicji, dokumentacji i kategoryzacji krajobrazu, bioróżnorodności i ciągłości miejskich systemów przyrodniczych, a w ramach ćwiczeń - do intensywnej pracy w terenie, rysowania i fotografowania. Korzystali także z portalu google, gdzie pozyskali ortofotomapy do prac studialnych oraz z współczesnych i archiwalnych map Katowic, dostępnych na portalach lokalnych. W efekcie powstał cykl plansz dokumentacyjno-studialnych, obejmujący 10 km. pasmo reliktywnej rzeki wraz z koncepcją jej zachowania i częściowego odtworzenia. [Ryc. 1-4.]

Kolejna, zasługująca na uwagę sekwencja prac studenckich, to Studium z waloryzacją krajobrazu makrownętrza doliny Wisły w Krakowie, powstałe w latach 2020-2022, w trakcie zajęć nowego kierunku *Leśnictwo na terenach zurbanizowanych*, na Wydziale Leśnym Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, w Katedrze Zarządzania Zasobami Leśnymi, w ramach ćwiczeń z przedmiotu *planowanie i ochrona krajobrazu*. Pracami dokumentacyjnymi i analitycznymi objęto makrownętrze w zasięgu widoczności, poczynawszy od Bramy Krakowskiej na zachodzie, aż do ujścia Dłubni na zamknięciu wschodnim i opracowano w pięciu, częściowo nakładających się sekcjach, z których każda stanowi spójną wewnątrznie kompozycję krajobrazową: sekcja I. Tyniec – Bielany, sekcja II. Bielany – Zwierzyniec, sekcja III. Zwierzyniec – Podgórze, sekcja IV. Podgórze – Łęg, sekcja V. Łęg – Nowa Huta. Całość obszaru jest niebywale złożona pod względem struktury geologicznej i ukształtowania, skomplikowana formalnie i funkcjonalnie, reprezentuje także przebogaty zasób estetyczny i historyczno-symboliczny.

W tematyce architektury krajobrazu wykłady, prowadzone przed dr inż. arch. prof. nadzw. AŚ Magdalenę Swaryczewską, obejmowały teorię i kompozycję krajobrazu oraz kwestie ciągłości i bioróżnorodności ekosystemów w krajobrazie kulturowym. Warto zaznaczyć, że tematyka ta, ukierunkowana na postrzeganie, nazywanie, a w końcu kategoryzację i kreację krajobrazu, jest dość odległa od dotychczasowych zadań zawodowych leśników, niemniej ich partnerska relacja z architektami krajob-

razu dobrze rokuje dla zasobu przyrodniczego terenów zurbanizowanych. Także, zgodnie z ideą tworzenia interdyscyplinarnych pomostów między specjalnościami, do studium została włączona tematyka geomatyczna. W tym zakresie wykłady, prowadzone przez dr hab. inż. Martę Szostak, prof. URK i obejmowały wprowadzenie studentów w terminologię i podstawy prawne planowania przestrzennego, gospodarki nieruchomościami oraz zasady pozyskiwania i przetwarzania geodanych, w oparciu o technologie geoinformatyczne [7, 8] i implementację w środowisku GIS (ang. Geographic Information System) [9; 10]. Następnie, podobnie jak w ćwiczeniu relacjonowanym powyżej, do każdej wyznaczonej sekcji studenci otrzymali makiety i konspekty oraz zakres autorskiej legendy, obejmującej obowiązujące plansze – dokumentacyjną, studialną i trzecią, zawierającą ocenę terenów nadrzecznych. Danymi wejściowymi były materiały z zasobu GUGIK (Główny Urząd Geodezji i Kartografii), dostępne za pośrednictwem Geoportalu (<https://www.geoportal.gov.pl>), w tym głównie mapy topograficzne, ortofotomapy lotnicze i dane z lotniczego skanowania laserowego (projekt ISOK – Informatyczny System Osłony Kraju), w postaci chmur punktów oraz produktów przetworzonych tj. NMT (Numeryczny Modelu Terenu) i NMPT (Numeryczny Model Pokrycia Terenu). W opracowaniach wykorzystano także mapy i plany współczesne i historyczne Krakowa i okolic a także dostępną literaturę [6].

Pracę znacznie utrudniały ograniczenia pandemiczne i konieczność zdalnego prowadzenia zajęć, niemniej wyniki okazały się zadowalające. Na szczególną uwagę zasługują przekroje wykonane w wyznaczonych, charakterystycznych profilach, przebiegających przez koryto Wisły oraz okoliczne kulminacje terenowe, w tym Wzgórze Wawelskie, zrąb Tyńca i Piekar, Srebrną Górę, czy krakowskie pamiątkowe kopce. [Ryc. 5-7.]

W kolejnym cyklu nauczania studenci kierunku *Leśnictwo w terenach zurbanizowanych* dokumentowali i badali makrownętrze doliny Wisły, pod kątem nasycenia terenami leśnymi i znaczenia lasów w krajobrazie. Wykonano przy tym planistyczne i ikonograficzne studia historyczne, ze szczególnym podkreśleniem aspektu widokowego. Wykłady prowadzone przed dr inż. arch. prof. nadzw. AŚ Magdalenę Swaryczewską obejmowały w tym przypadku teorię i kompozycję krajobrazu oraz topografię i szatę roślinną, a także historię przemian terenów nadwiślańskich, na tle rozwoju przestrzennego Krakowa [por. 12]. Podobnie jak w cyklu wcześniejszym, studium wykonane zostało w wyznaczonych sekcjach, a dodatkowo - na ściśle określonych ujęciach panoramicznych, z wyznaczeniem kolejnych planów widoku. Ujęciom tym towarzyszą wykłady dr hab. inż. Marty Szostak prof. UR oraz badania zakresu widoczności z konkretnych punktów ekspozycji, wykonane w oparciu o dane z lotniczego skanowania laserowego (GUGIK, ISOK). Umożliwiło to integrację badań krajobrazowych z geomatyką, a technologie geoinformatyczne, w badaniach i kategoryzacji aspektu widokowego [Ryc. 8-11.], stały się narzędziem architektury krajobrazu.

Wyniki

Studium krajobrazowe z projektem reintegracji korytarza ekologicznego Kłodnicy wykazało zasadnicze przemiany krajobrazu, jakie dokonały się w ciągu ostatnich 100 lat. Związane są one głównie z urbanizacją i industrializacją obszarów nadrzecznych oraz powstaniem licznych barier ekologicznych. Znacznie zredukowano, istotne z punktu widzenia środowiskowego, elementy zlewni, takie jak tereny upraw i zadrzewienia, a nawet całe partie lasu. Bez interwencji planistycznej sytuacja nie polepszy się, gdyż na zachowanych jeszcze terenach otwartych trwa intensywna ekspansja urbanizacyjna.

Studium z waloryzacją krajobrazu makrownętrza doliny Wisły w Krakowie, wykazało złożony charakter ukształtowania i pokrycia terenu oraz strukturę i walory historycznych i współczesnych powiązań krajobrazowych. Ocena, obejmująca typ brzegów i koryta oraz szerokość i bioróżnorodność korytarza ekologicznego, uzupełniona została kryteriami kulturowymi, takimi jak obecność elementów rozpoznawalnych i stopień urbanizacji [por. 6]. Wytyczne koncentrowały się na aspektach przyrodniczych i widokowych makrownętrza, obserwowanego z konkretnych, wyznaczonych punktów ekspozycji.

Opracowanie *Kraków - rola lasów w makrownętrzu doliny Wisły*, pozwala wyróżnić i skategoryzować istniejące w krajobrazie lasy, położone na stokach okolicznych wzniesień, zalesienia typu łęgowego, ramujące samo koryto oraz komponowane zadrzewienia nadwiślańskich ulic, parków i bulwarów. Obliczono także ich procentowy udział w planach poszczególnych ujęć panoramicznych, co otwiera drogę do oceny obecnej, niemałej, jak się okazuje, roli widokowej. Możemy także określić zagrożenia i ewentualne kierunki rozwoju oraz skutki regresji terenów leśnych w obrębie miasta.

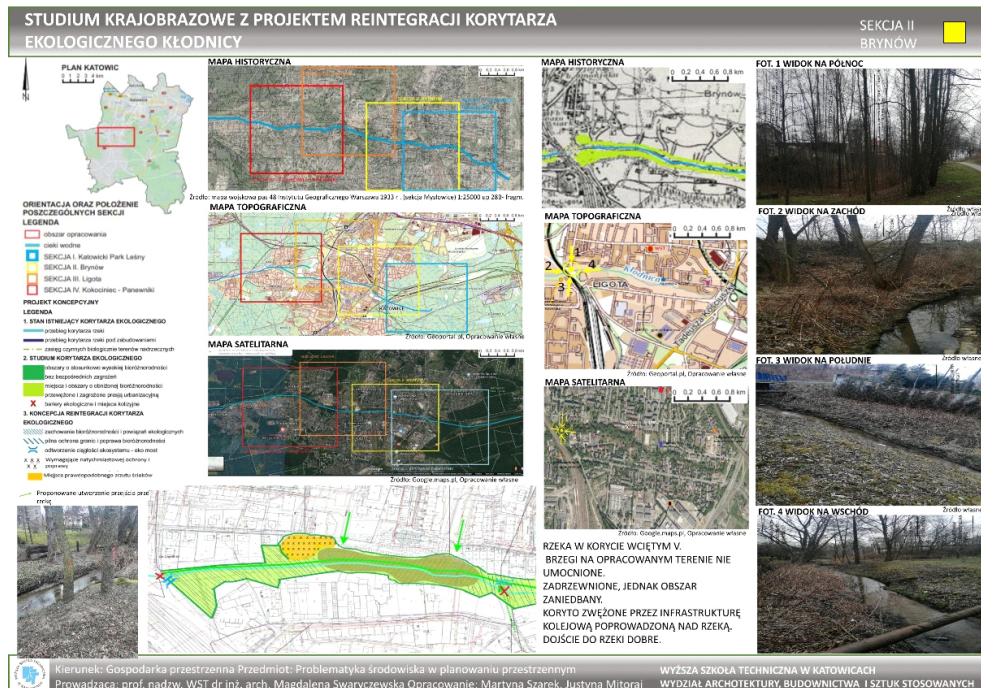
Dyskusja

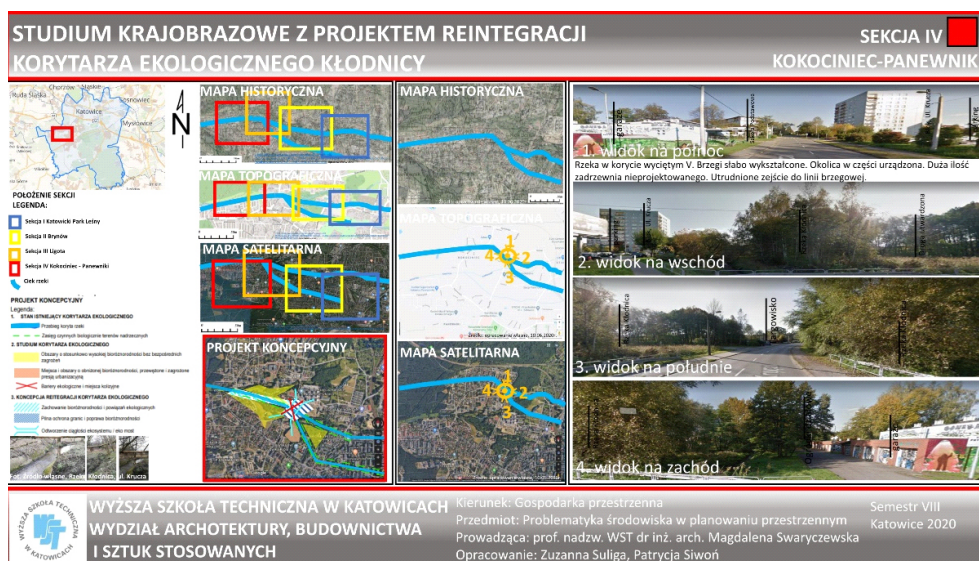
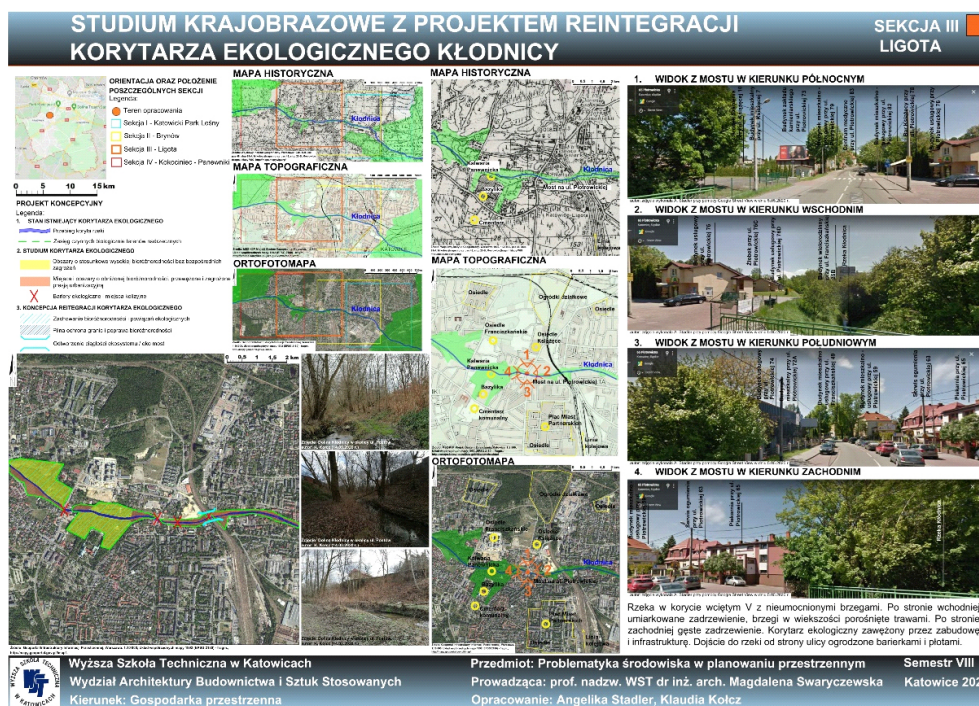
Przedstawione rezultaty działalności dydaktycznej łączą architekturę krajobrazu z szeregiem pokrewnych specjalności, czerpiąc z ich zasobu, udostępniając im jednocześnie własne narzędzia i systemy pojęciowe. Cytowane studia wnoszą też nowe podejście metodyczne oraz elementy dokumentacyjne i badawcze, rysują perspektywy przyszłej współpracy interdyscyplinarnej i kolejne możliwości jej zakresu merytorycznego. Obok istotnych wniosków praktycznych, dotyczących obiektu badań, przedstawione metody dokumentacyjno-studialne poszerzają spectrum wzajemnej akceptacji i zastosowania architektury krajobrazu, w ramach pokrewnych kierunków zawodowych – w tym przypadku jest to gospodarka przestrzenna i leśnictwo miejskie, a także nie cytowane tutaj z braku miejsca, studia magisterskie i podyplomowe z dziedziny zarządzania, architektury, czy konserwacji zabytków. Rysuje się zatem możliwość dialogu i skuteczniejszych w przyszłości działań, zmierzających do wdrożenia zrównoważonego rozwoju, czyli harmonijnego, racjonalnego i pięknego kształtowania przestrzeni.

Podsumowanie

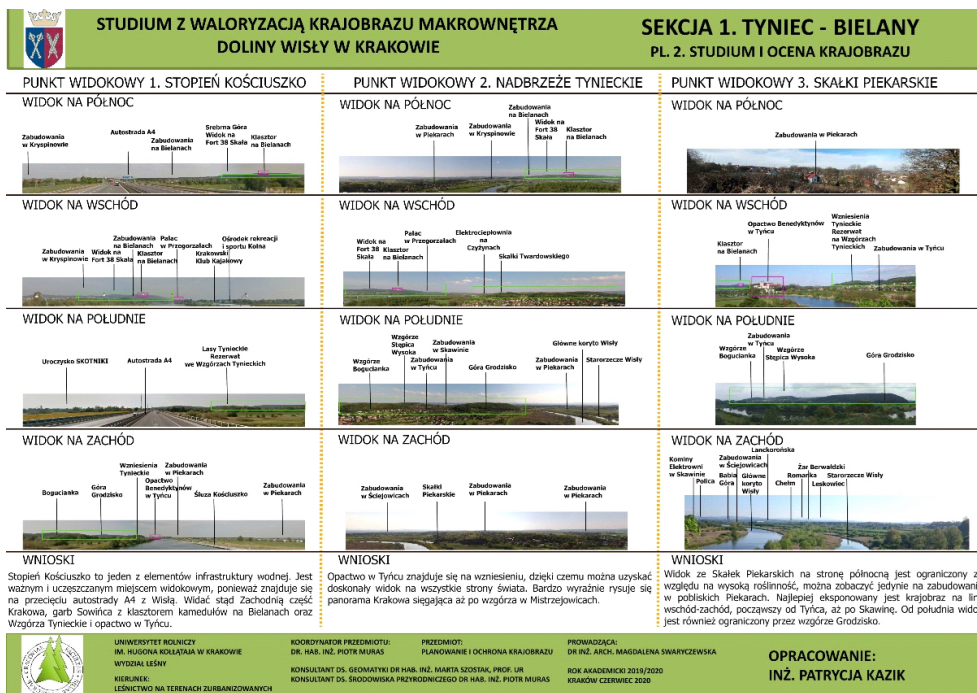
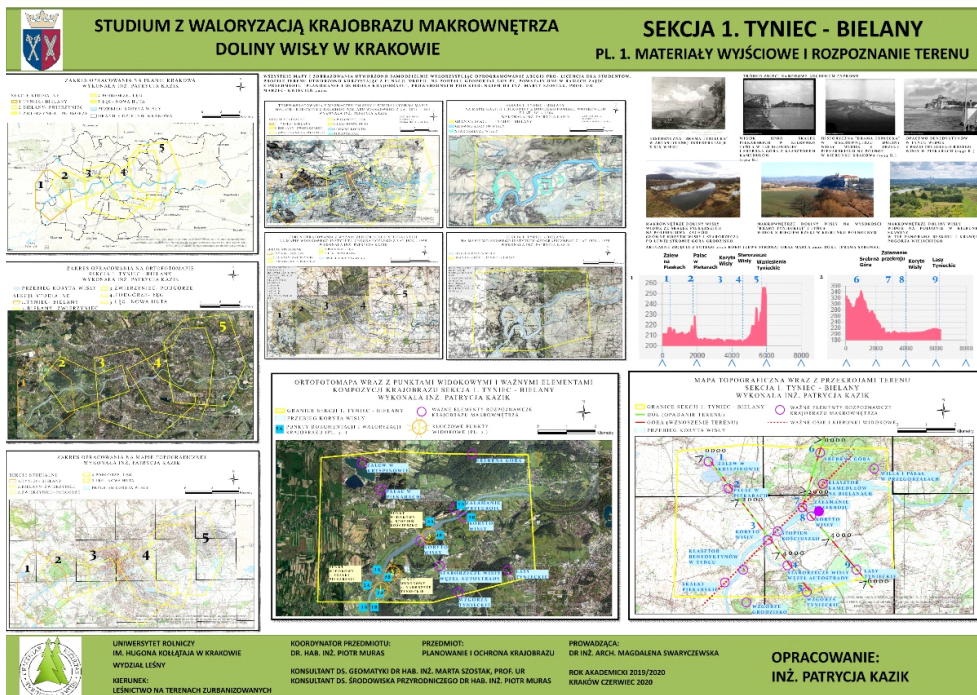
Celem tak ukierunkowanej dydaktyki jest doskonalenie percepcji krajobrazu i związanego z nim aparatu pojęciowego, oraz przekazanie przyszłym architektom, planistom i leśnikom, a także konserwatorom, czy samorządowcom metodyki badawczej i wiedzy o wartościach i kształtowaniu przestrzeni. Poszerzy to spectrum zastosowania architektury krajobrazu, a równocześnie zyskuje ona nowe szanse szersze kompetencje zawodowe oraz pole do dialogu i skutecznych działań interdyscyplinarnych. Można mieć nadzieję, że wspólnie budowany system dokumentacji i oceny krajobrazu wstrzyma zalew szpetoty i nieracjonalnych inwestycji, „patodeveloperki” przedmieść, „betonozy” zabytkowych rynków, łapczywego przeinwestowania w formie absurdalnych konstrukcji wież widokowych i parków rozrywki na górskich szczytach, czy hoteli wielkości transatlantyku na Wybrzeżu. Pozwoli inwestorom i specjalistom, a także samorządowcom porozumieć się z planistami i architektami krajobrazu, przyjąć priorytet zrównoważonego rozwoju, a w konsekwencji zahamować procesy wizualnej i przyrodniczej dewastacji przestrzeni.

Ryciny

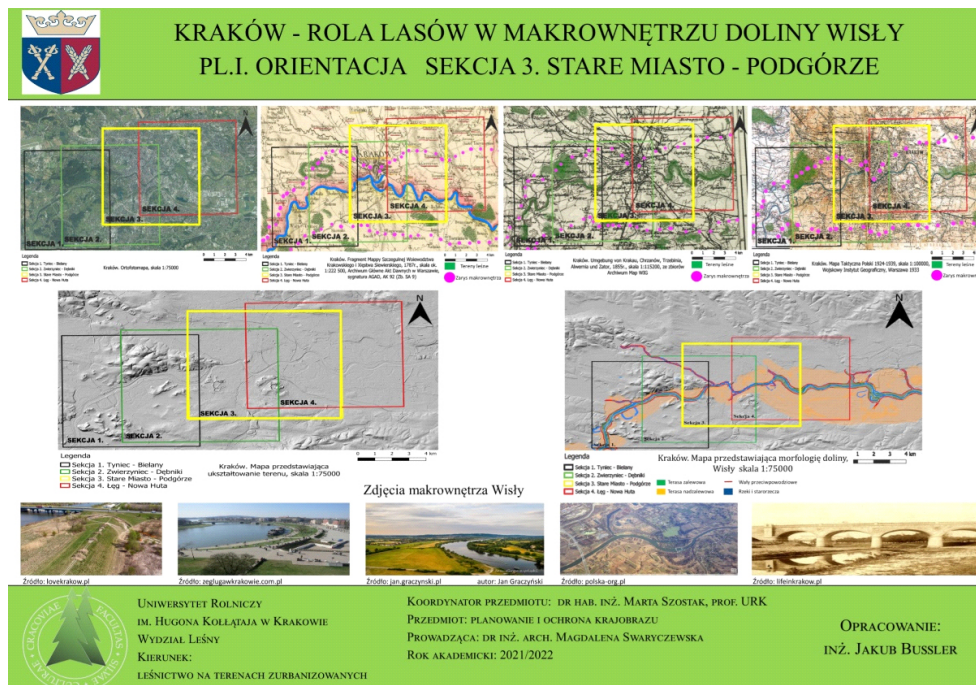

Ryc. 1 – 4. Studium krajobrazowe z projektem reintegracji korytarza ekologicznego Kłodnicy.
Fig. 1 – 4. Landscape study with the project of reintegration of the ecological corridor of Kłodnica.
Praca studencka (autorki podane w stopce planszy) pod kierunkiem
dr inż. arch. prof. nadzw. AŚ Magdalena Swaryczewskiej.
Wyższa Szkoła Techniczna (obecnie Akademia Śląska) w Katowicach, 2000 r.

STUDIUM Z WALORYZACJĄ KRAJOBRAZU MAKROWĘTRZA DOLINY WISŁY W KRAKOWIE		SEKCJA 1. TYNIEC - BIELANY PL. 3. WALORYZACJA KRAJOBRAZU						
LOKALIZACJA WZGLĘDEM MAPY		1. KONTAKT Z WIDOKIEM	2. WYKONANIE WIDOKU	3. WYKONANIE WIDOKU	4. WYKONANIE WIDOKU	5. WYKONANIE WIDOKU	6. WYKONANIE WIDOKU	WNIOSKI
1A		Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Zdecydowana przewaga i wysoka wartość elementów naturalnych krajobrazu. Zachować charakter miejsca.
1B		Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Zdecydowana przewaga i wysoka wartość elementów naturalnych krajobrazu. Zachować charakter miejsca.
2A		Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Przewaga elementów naturalnych z bardzo dobrą ekspozycją. Zachować naturalny charakter widokowy i walory przyrodnicze miejsca.
2B		Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Przewaga elementów naturalnych i dani widok. Typica. Zachować charakter krajobrazu i jego walory widokowe.
3A		Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny. Wysoka wartość kulturowa. Wysoka wartość przyrodnicza. Wysoka wartość historyczna. Wysoka wartość estetyczna. Wysoka wartość rekreacyjna. Wysoka wartość przyrodnicza. Wysoka wartość historyczna. Wysoka wartość estetyczna. Wysoka wartość rekreacyjna.
3B		Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Przewaga elementów naturalnych krajobrazu, dani widok na Opatów w Tynicy. Zachować charakter krajobrazu i walory widokowe.
4A		Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Przewaga elementów naturalnych krajobrazu z bogatym ujęciem architektonicznym. Zachować charakter krajobrazu, podjąć strategiczne ujęcie zabudowy zorientowanej na widok.
4B		Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Elementy naturalne i rekreacyjne przez infrastrukturę wiatru i zielonego. Zachować walory przyrodnicze, podważać wartość estetyczną widokowych elementów infrastruktury.
5A		Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny. Wysoka wartość przyrodnicza. Wysoka wartość historyczna. Wysoka wartość estetyczna. Wysoka wartość rekreacyjna. Wysoka wartość przyrodnicza. Wysoka wartość historyczna. Wysoka wartość estetyczna. Wysoka wartość rekreacyjna.
5B		Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Widok naturalny	Przewaga elementów przyrodniczych krajobrazu i dani widok na Opatów w Tynicy. Zachować charakter krajobrazu i walory widokowe.

Ryc. 5 - 7. Studium z waloryzacją krajobrazu makrownętrza doliny Wisły w Krakowie. Sekcja I. Tyniec - Bielany.
Fig. 5 - 7. Study with the valorization of the macro-inetrior landscape of the Wisła valley in Krakow.
Section I. Tyniec - Bielany.
Praca studencka pod kierunkiem dr inż. arch. prof. nadzw. AŚ Magdaleny Swaryczewskiej.
Opr. inż. Patrycja Kazik. Konsultacja dr hab. inż. Piotr Muras, prof. URK, dr hab. inż. Marta Szostak, prof. URK. Wydział Leśny Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Katedra Zarządzania Zasobami Leśnymi, Kraków 2000.

KRAKÓW - ROLA LASÓW W MAKROWNĘTRZU DOLINY WISŁY PL.II. STUDIUM HISTORYCZNE SEKCJA 3. STARE MIASTO - PODGÓRZE

**UNIWERSYTET ROLNICZY
IM. HUGONA KOLŁĄTAJA W KRAKOWIE
WYDZIAŁ LEŚNY
KIERUNEK:
LEŚNICTWO NA TERENACH ZURBANIZOWANYCH**

**KOORDYNATOR PRZEDMIOTU: DR HAB. INŻ. MARTA SZOSTAK, PROF. URK
PRZEDMIOT: PLANOWANIE I OCHRONA KRAJOBRAZU
PROWADZĄCA: DR INŻ. ARCH. MAGDALENA SWARYCZEWSKA
ROK AKADEMICKI: 2021/2022**

**OPRACOWANIE:
INŻ. JAKUB BUSSLER**

KRAKÓW - ROLA LASÓW W MAKROWNĘTRZU DOLINY WISŁY PL.III. STUDIUM PLANISTYCZNE SEKCJA 3. STARE MIASTO - PODGÓRZE

**UNIWERSYTET ROLNICZY
IM. HUGONA KOLŁĄTAJA W KRAKOWIE
WYDZIAŁ LEŚNY
KIERUNEK:
LEŚNICTWO NA TERENACH ZURBANIZOWANYCH**

**KOORDYNATOR PRZEDMIOTU: DR HAB. INŻ. MARTA SZOSTAK, PROF. URK
PRZEDMIOT: PLANOWANIE I OCHRONA KRAJOBRAZU
PROWADZĄCA: DR INŻ. ARCH. MAGDALENA SWARYCZEWSKA
ROK AKADEMICKI: 2021/2022**

**OPRACOWANIE:
INŻ. JAKUB BUSSLER**

Ryc. 8 - 11. Kraków - rola lasów w makrownętrzu doliny Wisły. Sekcja III. Stare Miasto-Podgórze.
 Fig. 8 - 11. Krakow - the role of forests in the macro interior of the Wisła valley. Section III. Old Town - Podgórze.
 Praca studencka pod kierunkiem dr inż. arch. prof. nadzw. AŚ Magdaleny Swaryczewskiej.
 Opr. inż. Jakub Bussler. Geomatyka - dr hab. inż. Marta Szostak, prof. URK.
 Wydział Leśny Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie,
 Katedra Zarządzania Zasobami Leśnymi, Kraków 2000.

BIBLIOGRAFIA

- [1] Bogdanowski J.: Metoda jednostek i wnętr architektoniczno – krajobrazowych (JARK – WAK) w studiach i projektowaniu. Kraków: Wydawnictwo Politechniki Krakowskiej 1994.
- [2] Böhm A.: Planowanie przestrzenne dla architektów krajobrazu. O czynniku kompozycji. Podręcznik dla studentów wyższych szkół technicznych. Kraków: Wydawnictwo Politechniki Krakowskiej. 2006. ISBN 83-7242-398-9
- [3] Sobota M.: Zasada zrównoważonego rozwoju w architekturze krajobrazu (zagadnienia prawne). W: Architektura Krajobrazu 2008 nr 4, s. 4 – 10. Identyfikator YADDA: bwmeta1.element.baztech-article-BAR9-0004-0125
- [4] Walory krajobrazowe w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Pr. zb. Czasopismo Techniczne, Politechnika Krakowska 2008, nr 4.
- [5] Szymiski M.A. Czy krajobraz może być „zrównoważony”? (kilka uwag teoretycznych). W: Teka Komisji Architektury, Urbanistyki i Studiów Krajobrazowych 2014, T. 10, nr 4. s.35-47. Identyfikator YADDA bwmeta1.element.baztech-80c543b3-9d5b-4d24-ba82-47bca815412e
- [6] Pr. zb. pod redakcją M. Baścik i B. Degórskiej: Środowisko przyrodnicze Krakowa. Zasoby – ochrona - kształtowanie. Kraków: Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ. 2015. ISBN 978-83-64089-09-1
- [7] Geomatyka w Lasach Państwowych. Cz.I. Podstawy. Red. Milewski W. Warszawa. Wydaw. Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych. 2010. ISBN 978-83-61633-01-3
- [8] Kraak M. J., Ormeling F.: Kartografia - wizualizacja danych przestrzennych. Warszawa: PWN. 1998. ISBN 978-83-01-12662-9
- [9] Litwin L., Myrda G.: Systemy Informacji Geograficznej. Zarządzanie danymi przestrzennymi w GIS, SIP, SIT, LIS. Gliwice: Wydawnictwo Helion. 2006. ISBN 83-736-1846-5, 8373618465
- [10] Longley P. A., Goodchild M. F., Maguire D. J., Rhind D. W.: GIS. Teoria i praktyka. Warszawa: PWN. 2007. ISBN 9788301149048
- [11] Pr. zb. pod red. A. Izdebskiego i R. Szmytki.: Ekobiografia Krakowa. Kraków: Wydawnictwo Znak Horyzont. 2018. ISBN 978-83-240-5489-3
- [12] Swaryczewska M., Szostak M., Wężyk P.: Szanse architektury krajobrazu w integracji i pokrewnymi kierunkami nauczania. Referat on line. XXIV Forum Architektury Krajobrazu „Architektura krajobrazu wobec zagrożeń współczesności” 1-2 grudnia 2022. Organizatorzy: Katedra Terenów Zieleni i Architektury Krajobrazu Wydział Rolnictwa, Ogrodnictwa i Bioinżynierii, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

THE DEVELOPMENT OF LANDSCAPE ARCHITECTURE IN CONNECTION WITH RELATED TEACHING AREAS

ABSTRACT

The science of landscape architecture must not only be perfected and popularized but also must be continually integrated with various fields of technical, natural, and human sciences to prevent potential challenges encountered in public space.

The paper refers to thematic scopes and the completion of selected student tasks implemented during the course of various fields of study. In each case, the studies include the natural, cultural, and scenic aspects of selected areas and the methodology of their description and evaluation from the perspective of landscape architecture and a given specialization.

The first series of cited works was created in the year 2000 during classes taught as part of the Spatial Development field of study at the Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Sciences of the Academy of Silesia (formerly University of Technology) in Katowice. The individually created curriculum for the course entitled Environmental Aspects in Spatial Development included the multidimensional study of the Kłodnica River valley, based on analyses of the historical river source in the Katowice Forest Park to the Panewniki-Kokocinec area, where a small part of the river and its natural surroundings have been preserved.

The next series of studies is the valorization of the macro-interior landscape of the Vistula River valley. It was created in the years 2000 – 2022 during the courses of the newly introduced field of study Forestry in Urbanized Areas, by the Faculty of Forestry of the Hugon Kołłątaj Agricultural University in Cracow, at the Department of Forest Resource Management during exercise classes in the Landscape Planning and Preservation. The documentation and research works dealt with the macro-interior of an area, starting from the Brama Krakowska in Tyniec up to the estuary of the Dłubnia River in Nowa Huta.

The goal of such didactics is refining the perception of landscape and the conceptual framework connected with it, as well as providing future architects, planners, foresters, and local government officials with the research methodology and knowledge on the values and shaping of space. This will broaden the application of landscape architecture, while at the same time providing it with new opportunities – wider professional competencies, expanded dialogue possibilities, and more efficient interdisciplinary activities.

KEYWORDS

landscape architecture, didactics, interdisciplinary exercises

Artykuł udostępniony na licencjach Creative Commons/ Article distributed under the terms of Creative Commons licenses: Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0). License available: www.creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/